

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2014 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący : SSR Teresa Maślukiewicz

Protokolant : Karolina Nowicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 września 2014 roku w Ś.

sprawy z powództwa **A. J.**

przeciwko (...) S.A. w S.

o ustalenie wypadku przy pracy

I. ustala, iż zdarzenie jakiemu uległ powód A. J. w dniu (...)roku podczas pracy w (...) S.A. w S. jest wypadkiem przy pracy;

II. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w S. na rzecz powoda A. J. kwotę (...)zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego ;

III. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w S. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego (...)kwotę (...) zł tytułem kosztów sądowych w tym (...) zł tytułem zwrotu kosztów opinii biegłych i (...) zł tytułem opłaty od pozwu, z której powód zwolniony był ustawowo;

UZASADNIENIE

A. J. wniósł o ustalenie, że zdarzenie z dnia (...) było wypadkiem przy pracy uzasadniając żądanie tym, że nie zgadza się z opinią protokołu pracodawcy, ponieważ zdarzenie to miało miejsce w zakładzie pracy.

(...) S.A. w S. wniósł o oddalenie powództwa w całości uzasadniając to m.in. tym, że powód sam doprowadził do powstania (...) obrażeń nie stosując się do przyjętych zasad ostrożności wymaganych przy wykonywaniu pracy o takim charakterze, jaką świadczył u pozwanego.

Wyrokiem z dnia (...)tut. Sąd oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanej spółki (...)zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przyjmując, iż brak było przyczyny zewnętrznej pozwalającej uznać zdarzenie za wypadek w pracy.

Sąd Okręgowy w (...)na skutek apelacji powoda wyrokiem z dnia (...). uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania tut. Sądowi pozostawiając mu rozstrzygnięcie o dotychczasowych kosztach procesu.

Jednocześnie Sąd II instancji zalecił przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego, przy uwzględnieniu wniosku pełnomocnika powoda, dokumentacji medycznej z przebiegu leczenia powoda oraz przy uwzględnieniu okoliczności faktycznych towarzyszących wykonywaniu czynności przez powoda w dniu (...)w szczególności w zakresie ciężaru poszczególnych elementów i ich ilości.

W wykonywaniu poszczególnych zaleceń Sąd ustalił:

A. J. w dniu (...) zawarł z (...) Spółka Akcyjna w S. umowę o pracę na czas określony od (...) Wcześniej od (...). zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) Spółka z o.o. w G. - której następcą jest (...) S.A.. W obu tych zakładach pracy powód zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kamieniarza obróbki ręcznej.

W dniu (...) strony zawarły kolejną umowę o pracę na czas określony od (...) przy zachowaniu dotychczasowych warunków pracy.

W dniu (...) lekarz medycyny wydał zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do zatrudnienia A. J. do wykonywania pracy na stanowisku kamieniarza obróbki ręcznej. Datę następnego badania okresowego wyznaczono na (...)

Powodowi powierzono na piśmie zakres obowiązków i odpowiedzialności, poinformowano na piśmie o czynnikach szkodliwych i obowiązku używania ochron indywidualnych. (...)powód odbył szkolenie w zakresie bhp, p.poż.

Powód pracował na stanowisku kliniarza. Czynności te polegały na ręcznej obróbce bryły kamienia, zgodnie z zamówieniem klienta, a w braku zamówień - wykonywał typowe elementy, które produkowane są stale i stale pozostają w sprzedaży. Przy produkcji formaków pozostają odpady, które sprząta się na koniec pracy; duże kawałki przenosi się do koliby jako półprodukt.

Bezsporne

W dniu(...)powód rozpoczął pracę o 6⁰⁰. Był to pierwszy dzień jego pracy po długim zwolnieniu lekarskim. W tym dniu na polecenie majstra miał wyciąć formaki 1 o wymiarach 20x20x40 cm, co należało do jego codziennych obowiązków kliniarza. Na stanowisko pracy kliniarz blok kamienny dostarczony jest ładowarką albowiem taki blok waży ok. 9-10 lub nawet więcej - ton.

Przy pomocy odpowiedniego narzędzia powód nawiercił w bloku otwory, w które włożył kliny a następnie przebijał je aż do uzyskania mniejszych bloków, które - także podlegały takiej samej obróbce - aż do uzyskania formaków o wymaganych rozmiarach 20x20x40cm.

Przy wycinaniu formaków pozostają odpady kamienne, które sprzątane są na koniec zmiany. Większe odpady wrzucane są do tzw. koleb, celem dalszego przetworzenia. Z każdego bloku wycina się formaki, które następnie układa się na palecie, stojącej 1m-1,5m od stanowiska pracy kliniarza. Na paletę układa się 36 formaków w 3 rzędach po 12 sztuk. W trakcie pracy odległość między kolejnym blokiem a paletą ulega zwiększeniu - by na koniec zmiany wzrosnąć do 4m-5m. Każdy formak przenoszony jest na palety ręcznie. Powód ułożył na palecie 2 warstwy formaków(tj. 24 sztuki o wadze ok. 40 kg każdy). Gdy układał 3 warstwę przenosząc na paletę kolejny formak, stanął na odłamku kamiennym, zachwiał się, coś mu „strzyknęło” w kręgosłupie, poczuł ból kręgosłupa, upuścił niesiony formak i usiadł na ziemi. Po chwili podniósł się poszedł do majstra A. B. (1), zgłaszając to zdarzenie. A. B. zwolnił powoda z pracy aby mógł udać się do lekarza.

Dowód: fotografia stanowiska pracy kliniarzy - k. 79-84

zeznania świadków: M. M. (1) - k. 61

A. B. (1) - k. 94

częściowo M. O. - k. 94

W dniu(...)powód na piśmie zawiadomił pracodawcę o wypadku przy pracy, jakiemu uległ w dniu (...)

Dowód: zawiadomienie o wypadku - k. 168

W dniu (...) zespół powypadkowy sporządził protokół Nr (...)r., w którym ustalił, iż wypadek jakiemu powód uległ (...) nie jest wypadkiem przy pracy.

Na skutek uwag powoda do protokołu powypadkowego, zespół powypadkowy wydał II część protokołu Nr (...)r., ponownie ustalając, że wypadek z (...) nie jest wypadkiem przy pracy.

Dowód: protokół nr (...)r. z (...) - k. 12-15

uwagi powoda do protokołu - k. 158

II wersja protokołu Nr (...) - k. 3-5

Od (...) powód był niezdolny do pracy z powodu choroby, będącej skutkiem zdarzenia(...) W dniu (...)został poddany operacji znacznie uwypuklającego się dysku L5 - S1. Od (...) odbył rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS.

Biegli sądowi specjaliści neurolog i ortopeda rozpoznali u powoda:

- stan po fenestracji prawostronnej L5-S1
- zespół bólowy lędźwiowo - krzyżowy w przebiegu dyskopatii L5/S1
- przepuklina pępkowa

i orzekli, że przyczyna zewnętrzna - przekładanie ciężkich elementów spowodowała pogorszenie stanu zdrowia powoda - nałożyła się na istniejące wcześniej samoistne schorzenia. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu powoda spowodowany skutkami zdarzenia z (...)wynosi 5%

Dowód: opinia łączna biegłych neurologa i ortopedy - k. 245-246

Sąd zważył:

Powództwo jest uzasadnione.

Art. 189 kpc powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Warunkiem niezbędnym dopuszczalności powództwa o ustalenie jest istnienie po stronie powodowej interesu prawnego.

Sąd najwyższy uznał, że powództwo o ustalenie, że konkretne zdarzenie było wypadkiem przy pracy w rozumieniu art. 3 ustawy z 30.10.2012r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych(tj. Dz. U z 2009r. Nr 167 poz. 1322 z p.zm) jest dopuszczalne na podstawie art. 189 kpc.

W niniejszej sprawie powód miał interes w ustaleniu, że zdarzenie jakiemu uległ (...)podczas pracy u pozwanego jest wypadkiem przy pracy w rozumieniu art. 3 cyt. ustawy z 30.10.2002r.; bo będzie to miało wpływ na jego uprawnienia pracownicze i odszkodowawcze.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z 30.10.2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych(tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 167 poz. 1322 z p. zm.), za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą i podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych.

Aby konkretne zdarzenie mogło zostać uznane za wypadek przy pracy muszą zaistnieć jednocześnie trzy przesłanki:

- 1) Nagłość zdarzenia,
- 2) przyczyna zewnętrzna
- 3) uraz lub śmierć w związku z pracą

Brak którejkolwiek z tych przesłanek powoduje, iż zdarzenia nie można uznać za wypadek przy pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy z 3.10.2002r.

W niniejszej sprawie w zasadzie bezsporne było, że:

- w dniu (...) od 6⁰⁰ rano wykonywał swoje zwykłe, codzienne czynności pracownicze na stanowisku kamieniarza obróbki ręcznej - kliniarza, wykonując na polecenie przełożonego A. B. (1) formak 1 o wymiarach 20x20x40 cm.
- powód posiadał aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na stanowisku kamieniarza obróbki ręcznej - ważne do (...)
- do (...) przez 30 dni był niezdolny do pracy z powodu choroby kręgosłupa. Pracodawca w dniu (...)nie skierował powoda na kontrolne badanie celem uzyskania zaświadczenia lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań do pracy na dotychczasowym stanowisku
- (...)podczas przenoszenia na paletę wyprodukowanego przez siebie formaka, nadepnął na odpad kamienia z wycinanych elementów i poczuł ból kręgosłupa
- od (...) był niezdolny do pracy z powodu urazu kręgosłupa, przeszedł operację a następnie rehabilitację leczniczą.

Sporne pozostawało czy uraz kręgosłupa jakiego doznał powód (...) spowodowany został rozwojem samoistnego schorzenia tkwiącego w organizmie powoda przed tą datą, czy do zdarzenia doszło na skutek przyczyny obiektywnej, zewnętrznej, pozostającej w związku przyczynowym z czynnościami wykonywanymi przez powoda w tym dniu i który z czynników - wewnętrznych czy zewnętrznych doprowadził do powstania urazu i w jakim zakresie; czy istnieje jakikolwiek związek przyczynowo - skutkowy pomiędzy stanem zdrowia powoda a urazem jakiego doznał (...)i jaki jest stopień procentowego stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu powoda wywołanego skutkami zdarzenia z (...)

Ustalenie tych okoliczności wymagało wiadomości specjalnych zatem po myśli art. 278 § 1 kpc Sąd dopuścił dowód z opinii łącznej biegłych neurologa i ortopedy.

Biegli sądowi neurolog i ortopeda po zbadaniu powoda i analizie dokumentacji medycznej zgromadzonej w sprawie orzekli, że przyczyna zewnętrzna - przekładanie ciężkich elementów spowodowało pogorszenie stanu zdrowia powoda - nałożyło się na istniejące wcześniej samoistne schorzenie. Czynnikiem zewnętrznym był przyczyną zaostrzenia dolegliwości bólowych. Uszczerbek na zdrowiu powoda w związku ze zdarzeniem z (...) wynosił 5% wg. pozycji tabeli 94-c

Biegli podkreślili, że zmiany w zakresie krążka międzykręgowego są spowodowane samoistnym procesem degeneracyjnym. Dodatkowe przeciążenia kręgosłupa skutkują pogłębianiem dolegliwości w przebiegu dyskopatii. Powtarzany mikrouraz wywołany przekładaniem formaków doprowadził do zsumowania niekorzystnych sił działających na krążek międzykręgowy, które wywołały nasilenie istniejącej wcześniej dyskopatii.

Mimo pouczenia, żadna ze stron nie wniosła zastrzeżeń do opinii biegłych. Przyjąć zatem należało, że zgadzają się z ustaleniami i wnioskami końcowymi opinii.

Sąd w całości dał wiarę opinii biegłych albowiem jest pełna, jasna, pozbawiona wewnętrznych sprzeczności i dostatecznie wyjaśniła wszystkie okoliczności mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia.

Mając powyższe na uwadze przyjąć należało, iż wbrew stanowisku strony pozwanej – wyrażonej w odpowiedzi na pozew i dalszych pismach procesowych - ostatnio w piśmie z (...) (k. 261-263), zdarzenie z (...) należy uznać za wypadek przy pracy albowiem spełnione zostały wszystkie trzy ustawowe przesłanki opisane w art. 3 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy z 30.10.2002r.

- zdarzenie z (...) było nagłe

- wywołane przyczyną zewnętrzną - nastąpienie przez powoda na odpad poprodukcyjny w czasie gdy wniósł formak o wadze ok. 40 kg co spowodowało zachwianie równowagi (w czasie pracy)

- i spowodował uraz kręgosłupa

Co prawda wcześniej powód był niezdolny do pracy z powodu choroby kręgosłupa, ale jak podkreślili to biegli sądowi - nie doszłoby do wypadku gdyby powód (...) nie dźwigał ciężkich formaków.

Zważyć przy tym należało, że pozwany po myśli art. 207 kp ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy, obowiązany jest chronić życie i zdrowie pracowników przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Powód do (...) był niezdolny do pracy z powodu choroby kręgosłupa, przez okres 30 dni. Stosowne zaświadczenie lekarskie złożył pracodawca. Zatem pracodawca, jeżeli miał jakiegokolwiek wątpliwości, czy (...) powód może bezpiecznie wykonywać swoje obowiązki, winien skierować go na kontrolne badanie lekarskie - po myśli art. 229 § 2 kp (choć zwolnienie lekarskie powoda trwało tylko 30 dni). Nie może więc pozwany skutecznie dowodzić, że powód (...) sam doprowadził do urazu kręgosłupa dźwigając formaki o wadze ok. 40 kg na odległość 3-4 m, zamiast na odległość 1,5 m. Przy czym wydaje się nie zauważać, że bloki kamienne - z których wycinane są formaki - a ich gabaryty ilustruje fotografia na k. 79-84, przywożone są na stanowiska pracy kliniarzy ładowarką i to od operatora ładowarki zależy w którym miejscu, w jakiej odległości od stanowiska pracy kliniarza, ten blok umieści. Trudno przyjąć - za stronę pozwaną - by powód po zrzuceniu bloku kamienia z ładowarki w odległości np. 3-4 m od jego stanowiska pracy, sam blok ten przesunął na odległość 1,5 m od swojego stanowiska pracy. Powód nie miał ani środków ani możliwości tego dokonać, nie dysponował odpowiednim sprzętem. Za organizację pracy w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki pracy - po myśli art. 207 § 2 pkt 4 kp - odpowiada wyłącznie pracodawca.

Hipotetycznie - gdyby powód w dniu (...) odmówił wykonywania czynności na stanowisku kliniarza, to pozwany bez wahania skorzystał by z prawa do rozwiązania z powodem umowy o pracę w trybie tzw. zwykłym, z zachowaniem 2 tygodniowego okresu wypowiedzenia a najprawdopodobniej - co graniczy z pewnością - w trybie tzw. dyscyplinarnym opisanym w art. 52§1 kpt 1 kp.

Okoliczność ta nie wymagała przeprowadzenia dowodu. T.. Sądowi z urzędu znane są bowiem sprawy z powództwa pracowników pozwanej, którym dokonano wypowiedzeń umów o pracę, podając nieprawdziwe (pozorne) przyczyny, w ten sposób redukując zatrudnienie bez konieczności wypłacenia stosownych odpraw pieniężnych (zgodnie z ustawą z 13.03.2003r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników DZ. U. Nr 90 poz. 844 z p.zm)

Powód - wobec braku przeciwwskazań lekarskich - nie mógł odmówić wykonania swoich obowiązków. Zgodnie z obowiązującymi u strony pozwanej przepisami Instrukcji bezpiecznego wykonywania pracy przy ręcznych pracach transportowych oraz karty oceny ryzyka zawodowego (w załączeniu k. 121-127) - podczas przenoszenia przedmiotów przez jednego pracownika masa przenoszonych przedmiotów nie może przekraczać:

- 30 kg - przy pracy stałej,

- 50 kg - przy pracy dorywczej (nie częściej niż 4 razy na godzinę, jeżeli łączny czas wykonywania pracy nie przekracza 4 godziny na dobę.)

Niedopuszczalne jest ręczne przenoszenie przedmiotów o masie przekraczającej 30 kg na odległość przekraczającą 25m.

Przenoszenie przedmiotów, których masa przekracza 30 kg powinno odbywać się zespołowo, pod warunkiem, aby na jednego pracownika przypadała masa nieprzekraczająca:

- 25 kg przy pracy stałej

-42 kg przy pracy dorywczej

Powód i inni kliniarze dźwigali więc jednorazowo ciężary po ok. 40 kg(x 36 szt. tj. w sumie ok. 1440 kg - na jedna paletę, a w ciągu dniówki ładowali więcej niż 1 paletę), albowiem pozwany przyjął, że wykonują te czynności dorywczo nie więcej niż 4 razy na godzinę. Jak zeznał to św. M. M.(k.61) - palety do układania elementów kliniarze ustawiając w odległości ok. 1 m od stanowiska pracy. W trakcie upływu godzin pracy kamień jest przekładany albowiem palety nie można przesunąć. To powoduje, że stanowisko pracy odsuwa się od palety i pod koniec pracy odległość ta wynosi nawet 4-5 metrów. Po załadowaniu palety, wózek widłowy zabiera paletę z kamieniem i ładuje się nową paletę.

To pracodawca ma obowiązek tak zorganizować pracę kliniarzy aby przez całą zmianę odległość pomiędzy ich stanowiskiem pracy a paletą wynosiła niezmiennie od 1m do 1,5m - nie więcej.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadków M. M. (1) i A. B. (1) co do rodzaju czynności wykonywanych przez powoda i przebiegu zdarzenia z (...) Zeznaniami świadka M. O. Sąd dał wiarę w takim zakresie w jakim pokrywają się z zeznaniami M. M. i A. B.. Zeznania świadków J. B. i W. C. nie wniosły do sprawy niczego nowego. Nie były bezpośrednimi świadkami zdarzenia jak M. M. i pośrednimi - jak A. B.. Ich zeznania co do okoliczności związanych ze sporządzeniem dwóch wersji protokołu powypadkowego z (...)nie miały istotnego znaczenia.

Reasumując - przepis art. 3 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy z 30.10.2002r. nie wymaga aby tylko przyczyna zewnętrzna była wyłączną przyczyną urazu co oznacza, że do urazu może dojść na skutek przyczyn mieszanych- wewnętrznej i zewnętrznej. Wystarczy aby przyczyna zewnętrzna w sposób istotny wpłynęła na pogorszenie schorzenia samoistnego, tkwiącego w organizmie pracownika.

Jak podkreślili to biegli neurolog i ortopeda, gdyby powód nie dźwigał ciężarów dnia (...)- nie doszło by do pogorszenia stanu jego zdrowia i urazu kręgosłupa na poziomie L5/S1. Nie było zdrowotnych przeciwwskazań do wykonywania przez powoda w dniu (...)czynności kliniarza; pozwany dopuścił powoda do pracy na tym stanowisku w dniu (...); pozwany nie skierował (choć mógł) powoda na kontrolne badania lekarskie; nie zmienił pkt 3.0 instrukcji w zakresie dopuszczalnej masy przenoszonych ciężarów. To w konsekwencji doprowadziło (...) do urazu kręgosłupa powoda.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego i poglądami doktryny, przyjmuje się, że uszczerbek na zdrowiu pracownika spowodowany czynnikiem samoistnym może stanowić wypadek przy pracy, jeżeli został wywołany nadmiernym w okolicznościach danego wypadku wysiłkiem lub stresem. Nadmierny wysiłek powinien być przy tym oceniany przy uwzględnieniu indywidualnych właściwości pracownika(stan jego zdrowia, sprawność ustroju) i okoliczności w których wykonywana jest praca.

Dopuszcza się, że nawet codzienne czynności wykonywane w normalnych warunkach przez pracownika o zmniejszonej sprawności, czy to na skutek choroby, czy też postępujących zmian w organizmie mogą być - w zależności od całokształtu okoliczności - uznane za podjęte przy użyciu nadmiernego dla tego pracownika wysiłku (tak np. wyrok z 16.09.2009r. I PK 79/09, LEX 553670). Jako zewnętrzną przyczynę wypadku przy pracy można także potraktować dopuszczenie do pracy bez przeprowadzenia badań kontrolnych. Dopuszczenie do pracy w takich warunkach wiąże się przyczynowo z zaistniałym wypadkiem, ponieważ pracownik nie miał wówczas właściwej ochrony przed szkodliwymi przy jego stanie zdrowia warunkami pracy i wykonuje pracę, która sama w sobie stanowiła dla niego zagrożenie, co było wiadome pracodawcy. Zaś pozwanemu wiadome było, że do (...) przez 30 dni powód był niezdolny do pracy z powodu choroby kręgosłupa i chociaż powód posiadał aktualne zaświadczenie o zdolności do pracy, to winien był skierować

powoda na badanie kontrolne by uwolnić się od ewentualnej - a bardzo realnej odpowiedzialności za wypadek przy pracy. Praca powoda w dniu (...) była dla niego zbyt ciężka, stanowiła dla niego zagrożenie.

Mając na uwadze całkowite okoliczności oraz materiał dowody zgromadzony w sprawie przyjąć należało, iż zdarzenie z (...) jest wypadkiem przy pracy.

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego znajduje oparcie w art. 98 kpc zaś ich wysokość w § 11 ust. 1 pkt w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 i § 2 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych...(tekst jednolity Dz. U z (...). poz. 490)

Ponieważ pozwany przegrał sprawę, na mocy art. 97, art. 113 we związku z art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy z 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych(tekst jednolity Dz. U. z 2010r. Nr 90 poz. 594 z p.zm) obciążono pozwanego kosztami sądowymi w kwocie (...) zł na co składa się:

- (...) tytułem opłaty sądowej od uiszczenia której powód był ustawowo zwolniony

- (...) zł tytułem zwrotu kosztów opinii biegłych sądowych.